



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2022. gada 22. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzība – Direktīva 90/270/EEK – 9. panta 3. punkts – Darbs ar displeju ierīcēm – Darba ņēmēju acu un redzes aizsardzība – Speciāli korigējoši līdzekļi – Brilles – Darba ņēmēja veikta iegāde – Darba devēja veiktas izdevumu segšanas kārtība

Lietā C-392/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Curtea de Apel Cluj* (Klužas apelācijas tiesa, Rumānija) iesniegusi ar 2021. gada 12. aprīļa lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 24. jūnijā, tiesvedībā

TJ

pret

Inspectoratul General pentru Imigrări

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*], tiesneši M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*] (referente), F. Biltšens [*F. Biltgen*], N. Vāls [*N. Wahl*] un J. Pasers [*J. Passer*],

ģenerāladvokāte: T. Čapeta [*T. Čapeta*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- TJ vārdā – *I. Kis*, advokāts,
- *Inspectoratul General pentru Imigrări* vārdā – *M.-G. Crețu*, *C. Vasilache* un *S.-I. Voicu*, pārstāvji,
- Rumānijas valdības vārdā – *E. Gane*, pārstāve, kurai palīdz *L. Bațagoi*, padomniece,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *P. Garofoli*, *avvocato dello Stato*,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Armenia* un *D. Recchia*, pārstāves,
noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2022. gada 14. jūlija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 90/270/EEK (1990. gada 29. maijs) par minimālajām prasībām attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darbā ar displeju ierīcēm (piektā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkt[a] nozīmē) (OV 1990, L 156, 14. lpp.) 9. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp TJ un *Inspectoratul General pentru Imigrări* (Imigrācijas ģenerālinspekcija, Rumānija; turpmāk tekstā – “ģenerālinspekcija”) par to, ka pēdējā minētā noraidīja TJ iesniegto lūgumu atlīdzināt ar briļļu iegādi saistītos izdevumus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 89/391/EEK

- 3 Padomes Direktīvas 89/391/EEK (1989. gada 12. jūnijs) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā (OV 1989, L 183, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Regulu (EK) Nr. 1137/2008 (OV 2008, L 311, 1. lpp.), 16. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Padome, lemjot pēc Komisijas priekšlikuma, kam pamatā ir [LESD 153.] pants, pieņem atsevišķas direktīvas, *inter alia*, pielikumā minētajās jomās.”

Direktīva 90/270

- 4 Direktīvas 90/270 ceturtais apsvērums ir izteikts šādā redakcijā:
“tā kā minimālo prasību ievērošanai, nodrošinot augstāku drošības līmeni darba iecirkņos ar displeju ierīcēm, ir būtiska nozīme darba ņēmēju veselības un drošības nodrošināšanā”.
- 5 Šīs direktīvas 1. panta “Priekšmets” 1. punktā ir paredzēts:
“Šī direktīva, kas ir piektā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē, nosaka minimālās prasības darba ņēmēju aizsardzībai darbā ar displeju ierīcēm, kā definēts 2. pantā.”

- 6 Saskaņā ar minētās direktīvas 9. pantu “Darba ņēmēju acu un redzes aizsardzība”:
- “1. “Darba ņēmējiem ir tiesības uz attiecīgu acu un redzes pārbaudi, ko veic persona ar šim darbam nepieciešamo kvalifikāciju:
- pirms darba uzsākšanas pie displeja ekrāna,
 - ik pēc noteikta laikposma darba gaitā, un
 - ja viņiem ir redzes grūtības, kas var būt saistītas ar darbu pie displeja ekrāna.
2. Darba ņēmējiem ir tiesības uz oftalmoloģisku izmeklēšanu, ja 1. punktā minētā pārbaude parāda, ka tā ir nepieciešama.
3. Ja 1. punktā minētās pārbaudes vai 2. punktā minētās izmeklēšanas rezultāti parāda, ka tas ir nepieciešams, un, ja nevar izmantot normālus koriģējošus līdzekļus, darba ņēmēji jānodrošina ar speciāliem koriģējošiem līdzekļiem, kas ir piemēroti attiecīgajam darbam.
4. Pasākumi, kas tiek veikti saskaņā ar šo pantu, nekādā gadījumā nedrīkst radīt darba ņēmējiem papildu finansiālās izmaksas.
5. Darba ņēmēju acu un redzes aizsardzību var iekļaut valsts veselības aizsardzības sistēmā.”

Rumānijas tiesību akti

- 7 2017. gada 28. jūnija *Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice* (Ietvarlikums Nr. 153/2017 par atalgojumu no valsts budžeta apmaksātajiem darbiniekiem; 2017. gada 28. jūnija *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 492) 7. panta i) punkts ir formulēts šādi:

“Šī likuma izpratnē:

[..]

- i) “piemaksa” ir mēnešalgas/mēneša darba samaksas komponente, ko piešķir kā procentuālu daļu no pamatalgas, darba samaksas, atlīdzības par vadības funkciju veikšanu saskaņā ar likumā paredzētajiem nosacījumiem katrai darbinieku kategorijai.”

- 8 Šī likuma VI pielikuma II nodaļas 12. pantā “Profesionālā budžeta funkciju grupa “Aizsardzība, sabiedriskā kārtība un nacionālā drošība”” ir paredzēts:

[..]

2. Militārpersonas, policisti, ieslodzījuma vietu pārvaldes īpašā statusa amatpersonas un civilie darbinieki atkarībā no viņu darba apstākļiem saņem šādas piemaksas:

[..]

b) par apgrūtinošiem darba apstākļiem – piemaksu līdz 15 % no pamata darba samaksas/pamatalgas, kas atbilst nostrādātajam laikam attiecīgajās darba vietās;

[..].

3. Darba vietas un apstākļus, darbības, kā arī piešķiramās procentuālās daļas nosaka ar galvenā kredītrīkotāja lēmumu, ievērojot noteikumus, kas pieņemti saskaņā ar šo likumu, pamatojoties uz šajā ziņā pilnvaroto iestāžu noteikšanas ziņojumiem vai attiecīgā gadījumā sagatavotu ekspertīzi.”

- 9 Saskaņā ar 2006. gada 9. augusta *Hotărârea Guvernului nr. 1028/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă referitoare la utilizarea echipamentelor cu ecran de vizualizare* (Valdības lēmums Nr. 1028/2006 par minimālajām drošības un veselības aizsardzības prasībām darbā ar displeju ierīcēm; 2006. gada 18. augusta *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 710) 12. pantu:

“Darba ņēmējiem ir tiesības uz attiecīgu acu un redzes pārbaudi, ko veic persona ar šim darbam nepieciešamo kvalifikāciju:

a) pirms darba uzsākšanas pie displeja ekrāna ārsta apskatē saistībā ar darba pienākumu izpildes uzsākšanu;

b) ik pēc noteikta laikposma darba gaitā,

c) vai ja viņiem ir redzes grūtības, kas var būt saistītas ar darbu pie displeja ekrāna.”

- 10 Valdības lēmuma Nr. 1028/2006 13. pantā ir noteikts:

“Darba ņēmējiem ir tiesības uz oftalmoloģisku izmeklēšanu, ja 12. pantā minētā pārbaude parāda, ka tā ir nepieciešama.”

- 11 Saskaņā ar Valdības lēmuma Nr. 1028/2006 14. pantu:

“Ja 12. pantā minētās pārbaudes vai 13. pantā minētās izmeklēšanas rezultāti parāda, ka tas ir nepieciešams, un, ja nevar izmantot normālus koriģējošus līdzekļus, darba ņēmēji jānodrošina ar speciāliem koriģējošiem līdzekļiem, kas ir piemēroti attiecīgajam darbam.”

- 12 Valdības lēmuma Nr. 1028/2006 15. pantā ir paredzēts:

“Pasākumi, kas tiek veikti saskaņā ar 12.–14. pantu, nekādā gadījumā nedrīkst radīt darba ņēmējiem papildu finansiālās izmaksas.”

- 13 Valdības lēmuma Nr. 1028/2006 16. pantā ir noteikts:

“Darba ņēmēju acu un redzes aizsardzību attiecībā uz izmaksām, kas ar to saistītas, var nodrošināt valsts veselības aprūpes sistēmas ietvaros atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 14 TJ strādā Klužas žudeca (Rumānija) Imigrācijas dienesta ģenerālinspekcijā. Viņš savu darbību veic, strādājot ar displeja ierīcēm.

- 15 TJ apgalvo, ka darbs pie ekrāna, kā arī citi riska faktori, tādi kā “intermitējoša redzamā” gaisma, dabiskā apgaismojuma neesamība un neiropsihiska pārslodze ir izraisījuši viņa redzes stipru pasliktināšanos. Tāpēc viņam, pamatojoties uz ārsta speciālista ieteikumu, esot bijis jānomaina koriģējošās brilles, lai veiktu viņa redzes asuma samazināšanās korekciju.
- 16 Uzsverot, ka Rumānijas valsts veselības apdrošināšanas sistēmā nav paredzēts atlīdzināt summu 2629 Rumānijas leju (RON) (aptuveni 530 EUR) apmērā, kas atbilst koriģējošo briļļu vērtībai, proti, briļļu lēcu, ietvara un darba izmaksām, TJ šo summu atlīdzināt lūdza ģenerālinspekciju. Šis lūgums tika noraidīts.
- 17 Pēc tam TJ vērsās *Tribunalul Cluj* (Klužas apgabaltiesa, Rumānija) ar prasību piespriest ģenerālinspekcijai samaksāt viņam minēto summu. Šī tiesa šo prasību noraidīja, pamatojumā norādot, ka nav izpildīti lūgtajai atlīdzināšanai izvirzītie nosacījumi, jo Valdības lēmuma Nr. 1028/2006 14. pantā esot paredzētas tiesības nevis uz speciāla koriģējoša līdzekļa izmaksu atlīdzināšanu, bet gan tikai uz nodrošināšanu ar šādu līdzekli, ja tā izmantošana tiktu uzskatīta par nepieciešamu.
- 18 TJ par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Curtea de Apel Cluj* (Klužas apelācijas tiesa, Rumānija), iesniedzējtiesā, lūdzot to atcelt un pārskatīt lietu pēc būtības.
- 19 Iesniedzējtiesa uzskata – lai pieņemtu nolēmumu tajā izskatāmajā strīdā, ir jāinterpretē Direktīvas 90/270 9. panta 3. punktā ietvertais jēdziens “speciāli koriģējoši līdzekļi”, kas šajā direktīvā nav definēts. Šī tiesa uzskata, ka minētais jēdziens būtu jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir iekļautas koriģējošas brilles, ja tās ir nepieciešamas darbiniekam, kuram darba apstākļu dēļ ir pasliktinājusies redze.
- 20 Šai tiesai piedevām nav skaidrs, vai 9. panta 3. punktā minētie speciālie koriģējošie līdzekļi norāda uz līdzekļiem, ko izmanto vienīgi darba vietā, vai arī tie tāpat var norādīt uz līdzekļiem, kas var tikt izmantoti ārpus darba vietas. Šajā ziņā tā sliecas uzskatīt – lai noteiktu, vai šī tiesību norma ir piemērojama, nozīmīgs ir tikai fakts, ka šāds speciāls koriģējošs līdzeklis tiek izmantots darba vietā, bet tam, vai šāds līdzeklis tiek izmantots arī ārpus darba vietas, nav nozīmes.
- 21 Attiecībā uz nodrošināšanu ar speciāliem koriģējošiem līdzekļiem kārtību iesniedzējtiesa apgalvo, ka, lai gan Direktīvā 90/270 ir tieša atsauce tikai uz to, ka darba devējam ir jānodrošina ar šādiem līdzekļiem, līdzīgs rezultāts tiktu sasniegts, ja darba devējs atlīdzinātu darbiniekam šādas ierīces pirkuma izmaksas. Šādam risinājumam arī esot tāda priekšrocība, ka darbiniekam būtu ļauts laikus veikt nepieciešamos pasākumus savas redzes korekcijai.
- 22 Visbeidzot minētajai tiesai nav skaidrs, vai pienākums nodrošināt darbiniekiem, kuriem ir šāda vajadzība, speciālus koriģējošus līdzekļus, ir izpildīts, piešķirot algas piemaksu, ko izmaksā par apgrūtinošu darba apstākļu esamību.
- 23 Šādos apstākļos *Curtea de Apel Cluj* (Klužas apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
 - “1) Vai [Direktīvas 90/270] 9. pantā izmantotais jēdziens “speciāli koriģējoši līdzekļi” ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tajā nevar iekļaut brilles ar koriģējošām lēcām?
 - 2) Vai [Direktīvas 90/270] 9. pantā izmantotais jēdziens “speciāli koriģējoši līdzekļi” ir jāsaprot tikai kā līdzekļi, ko izmanto vienīgi darba vietā/darba pienākumu veikšanai?

- 3) Vai pienākums nodrošināt speciālu korigējošu līdzekli, kas paredzēts [Direktīvas 90/270] 9. pantā, attiecas tikai un vienīgi uz līdzekļa iegādi, ko veic darba devējs, vai arī to var interpretēt plaši, proti, iekļaujot arī iespēju, ka darba devējs sedz līdzekļa iegādei nepieciešamos izdevumus, kas radušies darba ņēmējam?
- 4) Vai ar [Direktīvas 90/270] 9. pantu ir saderīgi, ka darba devējs sedz šos izdevumus kā vispārēju algas piemaksu, ko pastāvīgi maksā kā “piemaksu par apgrūtināšiem darba apstākļiem”?

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

- 24 Ģenerālinspekcija apstrīd otrā līdz ceturtā jautājuma pieņemamību, jo Savienības tiesību pareiza piemērošana esot tik acīmredzama, ka nepastāvēt nekādas pamatotas šaubas.
- 25 Šajā ziņā jāatgādina, kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, ka tikai valsts tiesa, kas izskata strīdu un kam ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kuras ziņā ir, ņemot vērā lietas īpatnības, noteikt, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams, lai šī tiesa varētu pieņemt savu nolēmumu, un cik atbilstoši ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tāpēc, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību, Tiesai principā ir par tiem jālemj. No tā izriet, ka uz valsts tiesu uzdotiem jautājumiem attiecas atbilstības pieņēmums. Atteikties lemt par valsts tiesas uzdoto prejudiciālo jautājumu Tiesa var tikai tad, ja ir redzams, ka lūgtajai interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz minētajiem jautājumiem (spriedums, 2022. gada 24. februāris, *Viva Telecom Bulgaria*, C-257/20, EU:C:2022:125, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 26 Šajā gadījumā, runājot par apgalvojumu, kas attiecas uz Direktīvas 90/270 normu – kuras ir otrā līdz ceturtā jautājuma priekšmets –, skaidrību, ir jāuzsver, ka valsts tiesai nekādi nav aizliegts uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus, uz kuriem – kāda pamatlietas dalībnieka ieskatā – var atbildēt bez jebkādam pamatotām šaubām. Tādējādi, pat pieņemot, ka tas ir tā, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas ietver šādus jautājumus, tomēr nekļūst nepieņemams (spriedums, 2022. gada 24. februāris, *Viva Telecom Bulgaria*, C-257/20, EU:C:2022:125, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Tāpēc otrais līdz ceturtais jautājums ir pieņemams.

Par pirmo un otro jautājumu

- 28 Ar pirmo un otro jautājumu, kuri ir jāizvērtē kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 90/270 9. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “speciālajos korigējošajos līdzekļos” šīs tiesību normas izpratnē ir iekļautas korigējošās brilles, un vai turklāt pie šādiem līdzekļiem pieder tikai līdzekļi, ko izmanto vienīgi profesionālā kontekstā.

- 29 Saskaņā ar Direktīvas 90/270 9. panta 3. punktu darba ņēmēji ir jānodrošina ar speciāliem korigējošiem līdzekļiem, kas piemēroti attiecīgajam darbam, ja šīs direktīvas 9. panta 1. punktā minētās acu un redzes pārbaudes vai tās 9. panta 2. punktā minētās oftalmoloģiskās izmeklēšanas rezultāti parāda, ka tas ir nepieciešams, un, ja nevar izmantot normālus korigējošus līdzekļus.
- 30 Jākonstatē, ka Direktīvas 90/270 9. panta 3. punktā minētie “speciālie korigējošie līdzekļi” šajā direktīvā nav definēti.
- 31 Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un tiesiskajā regulējumā, kurā šī norma ir ietverta, izvirzītie mērķi (spriedums, 2022. gada 24. februāris, *Airhelp* (Aizstājošā lidojuma kavēšanās), C-451/20, EU:C:2022:123, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Pirmkārt, ir jāuzsver, ka Direktīva 90/270, kā izriet no tās nosaukuma, tika pieņemta kā pietkā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391 16. panta 1. punkta izpratnē, un pēdējā minētā direktīva pati tika pieņemta, pamatojoties uz EEK līguma 118.a pantu (pēc grozījumiem kļuvis par LĒSD 153. pantu), ar mērķi veicināt uzlabojumus attiecībā uz darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā.
- 33 Otrkārt, no Direktīvas 90/270 nosaukuma un 1. panta izriet, ka tās mērķis ir noteikt minimālās prasības darba ņēmēju aizsardzībai darbā ar displeju ierīcēm. Turklāt atbilstoši tās ceturtajam apsvērumam, minimālo prasību ievērošanai, nodrošinot augstāku drošības līmeni darba iecirkņos ar displeju ierīcēm, ir būtiska nozīme darba ņēmēju veselības un drošības nodrošināšanā.
- 34 Visbeidzot, treškārt, ir jānorāda, ka Direktīvas 90/270 9. pantā ir konkretizēts tās mērķis attiecībā uz prasību par darba ņēmēju acu un redzes aizsardzību, it īpaši to tiesībām tikt nodrošinātiem ar speciāliem korigējošiem līdzekļiem, kas piemēroti attiecīgajam darbam, ja 9. panta 1. punktā minētās pārbaudes vai 9. panta 2. punktā minētās izmeklēšanas rezultāti parāda, ka tas ir nepieciešams.
- 35 Šajā ziņā jāuzsver, ka Direktīvas 90/270 9. panta 3. punktā ir veikts nošķirums starp “normāliem korigējošiem līdzekļiem”, no vienas puses, un, “speciāliem korigējošiem līdzekļiem, kas ir piemēroti attiecīgajam darbam”, proti, darbam ar displeja ierīci, no otras puses.
- 36 Pirmām kārtām, runājot par jēdzienu “korigējoši līdzekļi” Direktīvas 90/270 9. panta 3. punkta izpratnē, ir jākonstatē, ka ar šo terminu ir aizstāts jēdziens “brilles”, kas minēts priekšlikuma Padomes direktīvai par minimālajām prasībām attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darbā ar displeju ierīcēm (OV 1988, C 113, 7. lpp.) 9. panta otrajā daļā. Tādējādi no Direktīvas 90/270 sagatavošanas darbiem izriet, ka “korigējošie līdzekļi” šīs direktīvas 9. panta 3. punkta izpratnē ir jāsaprot plašā nozīmē tādējādi, ka tie attiecas ne tikai uz brillēm, bet arī uz cita veida līdzekļiem, ar kuriem var veikt redzes grūtību korekciju vai novēršanu.
- 37 Otrām kārtām, runājot par jēdzienu “normāli korigējoši līdzekļi” minētās direktīvas 9. panta 3. punkta izpratnē, kuri norāda uz līdzekļiem, kas neļauj veikt šī 9. panta 1. un 2. punktā minētajās pārbaudēs konstatētās redzes grūtību korekciju, ir jāuzskata, kā būtībā norādīts ģenerāladvokātes secinājumu 30. punktā, ka tas attiecas uz līdzekļiem, ko nēsā ārpus darba vietas un kas tātad nav noteikti saistīti ar darba apstākļiem. Tādējādi šādu līdzekļu uzdevums nav veikt ar darbu saistītu redzes grūtību korekciju un tie var neattiekties konkrēti uz darbu ar displeja ierīcēm.

- 38 Trešām kārtām, runājot par jēdzienu “speciāli koriģējoši līdzekļi, kas ir piemēroti attiecīgajam darbam” Direktīvas 90/270 9. panta 3. punkta izpratnē, ir jāatgādina, ka, pirmkārt, darbaņēmēji ar šādiem speciāliem koriģējošiem līdzekļiem ir jānodrošina, ja nevar izmantot normālus koriģējošus līdzekļus, lai veiktu šī panta 1. un 2. punktā paredzēto pārbaūžu gaitā konstatēto redzes grūtību korekciju. Tāpēc speciāla koriģējoša līdzekļa mērķim noteikti ir jābūt tādu redzes grūtību korekcijai vai novēršanai, kuru korekciju vai novēršanu nevar veikt ar normālu koriģējošu līdzekli.
- 39 Otrkārt, koriģējošā līdzekļa speciālais raksturs noteic, ka tas attiecas uz darbu ar displeja ierīcēm, jo tā uzdevums ir veikt ar šādu darbu saistītu un šīs direktīvas 9. panta 1. un 2. punktā paredzēto pārbaūžu gaitā konstatētu redzes grūtību korekciju vai novēršanu.
- 40 Šajā ziņā ir taisnība – no 2002. gada 24. oktobra sprieduma Komisija/Itālija (C-455/00, EU:C:2002:612, 28. punkts) izriet, ka Direktīvas 90/270 9. panta 3. punktā paredzētie “speciālie koriģējošie līdzekļi” attiecas uz “jau pastāvošu bojājumu” korekciju.
- 41 Tomēr, kā būtībā norādīts ģenerālvokātes secinājumu 37. punktā, no iepriekšējā punktā minētā sprieduma nevar secināt – kā atbildē uz Tiesas uzdoto rakstveida jautājumu apgalvo prasītājs pamatlietā un Komisija –, ka minēto “bojājumu” cēlonim ir jābūt darbam, kas veikts ar displeja ierīcēm. Kaut gan, lai rastos tiesības saņemt speciālu koriģējošu līdzekli atbilstoši Direktīvas 90/270 9. panta 3. punktam, redzes grūtībām ir jābūt konstatētām šī panta 1. un 2. punktā minētajās pārbaudēs, darbam pie displeja ekrāna nav noteikti jābūt šo grūtību cēlonim.
- 42 Konkrēti no Direktīvas 90/270 9. panta 1. punkta pirmā ievilkuma izriet, ka šajā punktā paredzētā pārbaude var notikt pirms darba uzsākšanas pie displeja ekrāna, bet tas nozīmē, ka redzes grūtību – kas izraisa to, ka darbaņēmējam ir tiesības saņemt speciālu koriģējošu līdzekli saskaņā ar šīs direktīvas 9. panta 3. punktu, – cēlonim nav noteikti jābūt darbam pie displeja ekrāna.
- 43 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jākonstatē, kā būtībā ir uzsvērts ģenerālvokātes secinājumu 39. punktā, ka Direktīvas 90/270 9. pantu nevar interpretēt tādējādi, ka tajā ir prasīta cēloņsakarība starp darbu pie displeja ekrāna un iespējamo redzes grūtību rašanos, jo katrs no šīs direktīvas 9. panta 1. punkta trim ievilkumiem var izraisīt nodrošināšanu ar speciāliem koriģējošiem līdzekļiem saskaņā ar šīs direktīvas 9. panta 3. punktu.
- 44 Speciālo koriģējošo līdzekļu pēdējās minētās tiesību normas izpratnē mērķis tādējādi ir tādu redzes grūtību korekcija vai novēršana, kuras saistītas ar darbu, kas ietver displeja ierīci.
- 45 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka prasītājs pamatlietā savus pienākumus ģenerālinspekcijā ir veicis pie displeja ierīcēm. Viņš apgalvo, ka, veicot minētos pienākumus, ir bijis pakļauts “intermitējošai redzamajai” gaismai, dabiskā apgaismojuma neesamībai un neiropsihiskai pārslodzei un viņam esot stipri samazinājies redzes asums, un tāpēc viņš ir saņēmis ārsta speciālista norādījumu nomainīt koriģējošās brilles un, konkrētāk, koriģējošās brilļu lēcas.
- 46 Lai gan nevis Tiesai, kurai iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, bet gan iesniedzējtiesai ir jāizlemj jautājums, vai koriģējošās brilles, kuru iegādi lūdz atlīdzināt prasītājs, būtu jākvalificē kā “speciāli koriģējoši līdzekļi” Direktīvas 90/270 9. panta 3. punkta izpratnē, tomēr ir jānorāda, pirmām kārtām, ka prasītājam pamatlietā viņa redzes stiprās pasliktināšanās dēļ tika veikta oftalmoloģiska izmeklēšana, kuru īstenoja ārsts speciālists un kura šķietami atbilst Direktīvas 90/270 9. panta 1. un 2. punktā minētajām pārbaudēm.

- 47 Otrām kārtām, tas, ka ārsts speciālists prasītājam pamatlietā ieteica nomainīt koriģējošās brilles un, konkrētāk, koriģējošās briļļu lēcas, lai veiktu viņa redzes stiprās pasliktināšanās korekciju, šķietami norāda arī, ka viņa agrākās koriģējošās briļļu lēcas nevarēja tikt izmantotas, lai veiktu pienākumus, strādājot ar displeja ierīcēm, konkrēti ieinteresētajai personai diagnosticēto ar redzes asumu saistīto grūtību dēļ. Tomēr iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai attiecīgo koriģējošo briļļu uzdevums patiešām ir veikt ar viņa darbu saistītu redzes grūtību, nevis drīzāk tādu vispārēju redzes grūtību korekciju, kurām ne noteikti ir jābūt saistītām ar darba apstākļiem.
- 48 Turklāt prasība, lai “speciālie koriģējošie līdzekļi” Direktīvas 90/270 9. panta 3. punkta izpratnē saskaņā ar šo tiesību normu būtu “piemēroti attiecīgajam darbam”, nevar nozīmēt to, ka tie ir jāizmanto vienīgi darba vietā vai profesionālo uzdevumu izpildē, jo minētajā tiesību normā nav paredzēti nekādi ierobežojumi attiecībā uz minēto līdzekļu izmantošanu.
- 49 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 90/270 9. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētajos “speciālajos koriģējošajos līdzekļos” ir iekļautas koriģējošās brilles, kuru konkrētais mērķis ir tādu redzes grūtību korekcija un novēršana, kas saistītas ar darbu, kurš ietver displeja ierīci. Turklāt pie šiem “speciālajiem koriģējošajiem līdzekļiem” pieder ne tikai līdzekļi, ko izmanto vienīgi profesionālā kontekstā.

Par trešo un ceturto jautājumu

- 50 Ar trešo un ceturto jautājumu, kuri arī ir jāizvērtē kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 90/270 9. panta 3. un 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētais darba devēja pienākums attiecīgos darba ņēmējus nodrošināt ar speciālu koriģējošu līdzekli var tikt izpildīts, vai nu darba ņēmēju tieši nodrošinot ar šo līdzekli vai atlīdzinot minētajam radušos nepieciešamos izdevumus, vai arī izmaksājot darba ņēmējam vispārēju algas piemaksu.
- 51 Kā izriet no šī sprieduma 29. punkta, atbilstoši Direktīvas 90/270 9. panta 3. punktam darba ņēmēji ir jānodrošina ar speciāliem koriģējošiem līdzekļiem, kas piemēroti attiecīgajam darbam, ar nosacījumu, ka 1. un 2. punktā minētās pārbaudes parāda, ka tas ir nepieciešams, un, ja nevar izmantot normālus koriģējošus līdzekļus.
- 52 Tādējādi jākonstatē, ka, lai gan minētajā tiesību normā darba devējam ir noteikts pienākums garantēt, ka attiecīgie darba ņēmēji vajadzības gadījumā tiek nodrošināti ar speciālu koriģējošu līdzekli, veids, kādā darba devējam ir minētais pienākums jāizpilda, no Direktīvas 90/270 9. panta formulējuma neizriet.
- 53 Tomēr ir jānorāda, pirmkārt, ka Direktīvā 90/270 atbilstoši tās 1. panta 1. punktam, kas atgādināts šī sprieduma 33. punktā, ir noteiktas tikai minimālās prasības.
- 54 Otrkārt, tas, ka darba devējs atlīdzina speciāla koriģējoša līdzekļa pirkuma izmaksas, atbilst Direktīvas 90/270 mērķim, jo šādi tiek nodrošināts augstāks darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības līmenis.
- 55 Turklāt Direktīvas 90/270 9. panta 3. punktā ietvertais formulējums “jānodrošina ar” kopsakarā ar minētā panta 4. punktu, kurā ir noteikts, ka “pasākumi, kas tiek veikti saskaņā ar [9.] pantu, nekādā gadījumā nedrīkst radīt darba ņēmējiem papildu finansiālās izmaksas”, neliedz valsts tiesībās

paredzēt, ka darbaņēmējs var izvēlēties nevis tieši no darba devēja saņemt speciālu koriģējošu līdzekli, bet vispirms segt tā izmaksas un pēc tam no darba devēja saņemt šo izmaksu atlīdzinājumu.

- 56 No tā izriet, ka Direktīvas 90/270 9. panta 3. un 4. punkta mērķi, ciktāl tas ir vērsts uz to, ka darbaņēmēji nepieciešamības gadījumā bez jebkāda finansiāla apgrūtinājuma tiek nodrošināti ar speciāliem koriģējošiem līdzekļiem, var sasniegt vai nu tieši – nodrošinot darbaņēmēju ar šādu līdzekli –, vai arī netieši – darba devējam veicot šāda līdzekļa izmaksu atlīdzināšanu.
- 57 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāuzskata arī, ka Direktīvas 90/270 9. panta 3. punkts principā neliedz valsts tiesībās paredzēt, ka nodrošināšana ar speciāliem koriģējošiem līdzekļiem, kuru minētajā tiesību normā ir prasīts veikt darba devējam, tiek īstenota, piešķirot piemaksu, kas ļauj darbaņēmējam pašam iegādāties šādu līdzekli.
- 58 Tomēr jāuzsver, ka šādai piemaksai noteikti ir jāsedz izdevumi, kuri attiecīgajam darbaņēmējam vispirms ir konkrēti radušies, iegādājoties speciālos koriģējošos līdzekļus saskaņā ar Direktīvas 90/270 9. panta 3. punktu.
- 59 Tāpēc, neskarot pārbaudi, kas jāveic iesniedzējtiesai, nešķiet, ka ar tādu vispārēju algas piemaksu kā pamatlietā aplūkotā, kuru pastāvīgi izmaksā saistībā ar apgrūtināšu darba apstākļu esamību, ir izpildīti minētā 9. panta 3. punktā darba devējam noteiktie pienākumi, jo nešķiet, ka tā ir paredzēta tam, lai segtu izdevumus, kas attiecīgajam darbaņēmējam ir radušies saistībā ar šādu iegādi.
- 60 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz trešo un ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 90/270 9. panta 3. un 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētais darba devēja pienākums attiecīgos darbaņēmējus nodrošināt ar speciālu koriģējošu līdzekli var tikt izpildīts, vai nu darba devējam tieši nodrošinot darbaņēmēju ar minēto līdzekli vai arī atlīdzinot viņam radušos nepieciešamos izdevumus, bet nevis izmaksājot darbaņēmējam vispārēju algas piemaksu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 61 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Direktīvas 90/270/EEK (1990. gada 29. maijs) par minimālajām prasībām attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darbā ar displeju ierīcēm (piektā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkt[a] nozīmē) 9. panta 3. punkts**

ir jāinterpretē tādējādi, ka

“speciālajos koriģējošajos līdzekļos” ir iekļautas koriģējošās brilles, kuru konkrētais mērķis ir tādu redzes grūtību korekcija un novēršana, kas saistītas ar darbu, kurš ietver displeja ierīci. Turklāt pie šiem “speciālajiem koriģējošajiem līdzekļiem” pieder ne tikai līdzekļi, ko izmanto vienīgi profesionālā kontekstā.

2) Direktīvas 90/270 9. panta 3. un 4. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

šajā tiesību normā paredzētais darba devēja pienākums attiecīgos darba ņēmējus nodrošināt ar speciālu korigējošu līdzekli var tikt izpildīts vai nu darba devējam tieši nodrošinot darba ņēmēju ar minēto līdzekli, vai arī atlīdzinot viņam radušos nepieciešamos izdevumus, bet nevis izmaksājot darba ņēmējam vispārēju algas piemaksu.

[Paraksti]